

گفت و گو

با بحران نویسنده روبه‌رویم
نه بحران مخاطب!

محمدهاشم اکبریانی معتقد است: در ادبیات معاصر، بحران در خود نویسنده‌هاست تا مخاطب.اگر بحران مخاطب داشتیم آثار اکثریت‌پسند و ترجمه هم خوانده نمی‌شد.این داستان نویس و منتقد ادبی در گفت‌وگو با ایسنا درباره «مسئله مخاطب در ادبیات داستانی» و اینکه آیا در این زمینه با بحران مواجه هستیم یا خیر، اظهار کرد: در حوزه ادبیات و هنر، و نه صرفا بخش ادبی، به دلیل مسائل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، با ریزش مخاطب مواجه بوده‌ایم و در واقع تعداد مخاطبان کم شده اما این به معنای بحران نیست.او سپس گفت: زمانی که از «مخاطب» می‌گوییم باید توجه کنیم مخاطب کدام ادبیات مدنظر ماست: مخاطب ادبیات خاص که می‌توان آن را ادبیات اقلیت‌پسند نامید، یا ادبیات اکثریت‌پسند (کلمه عامه‌پسند را مناسب این نوع ادبی نمی‌دانم). فکر نمی‌کنم ادبیات اکثریت‌پسند ما دچار بحران باشد زیرا کتاب‌های ۸۰۰ صفحه‌ای با قیمت ۶۰۰ هزار تومان داریم که به چاپ می‌ستیم یا سی‌ام رسیده است؛ این نشان می‌دهد اگر مخاطب کتاب خود را پیدا کند، مسئله مالی برایش اهمیت چندانی پیدا نمی‌کند. مخاطب ادبیات و داستان خاص یا همان اقلیت‌پسند، نیز اگر احساس کند یک اثر داستانی، چیزی به داشته‌هایش می‌افزاید و از خواندن آن لذت می‌برد، حتماً آن را خریداری کرده و از آن بهره می‌برد.او با تأکید بر اینکه بحران ادبیات معاصر ما، خود نویسنده‌ها هستند، توضیح داد: بحران ادبیات ما مخاطب نیست بلکه نویسنده‌گی، و به عبارتی خود نویسنده‌ها هستند. گرچه در ادبیات معاصر نویسنده‌هایی را داشتیم که به دلایل گوناگون، که جای بحث آن، این‌جا نیست، نوشته‌هایشان در ایران خوانده شده اما در بیرون از ایران، غالباً ناشناخته هستند، زیرا چیزی برای عرضه به ادبیات جهانی نداشته و ندارند. به عبارت دیگر در جوامعی که با بحران مخاطب هم روبه‌رو نیستند، این آثار خوانده نمی‌شوند. در اکثر موارد این آثار حتی در داخل کشورمان هم ممکن برای یک دوره‌ای مخاطب داشته باشند اما با سپری شدن آن دوره، دیگر مخاطب آن چنانی ندارند.

نویسنده «اندوه من» که در یازدهمین دوره جایزه هفت اقلیم، به عنوان رمان شایسته تقدیر شناخته شد، با اشاره به رمان‌های مطرح جهان چون «جنایات و مکافات» و «صد سسال تنهایی» بیان کرد: این کتاب‌ها بعد از گذشت زمانی طولانی، هنوز خوانده می‌شوند اما در ۶۰_ ۷۰ سال اخیر کدام نویسنده ایرانی را داریم که چنین باشد؟ شاید برخی به کتاب‌هایی چون «بوف کور» اشاره کنند اما فکر می‌کنم مخاطب این دست کتاب‌ها، در مقایسه با مخاطب آثار نویسندگان بزرگ خارجی، حرفی برای گفتن ندارند. او با اشاره به این که در ادبیات کلاسیک و قصه‌های مردمی کشورمان رگه‌های قدرتمندی از ادبیات سوررئال داریم، ادامه داد: «بوف کور» صادق هدایت بی‌شک اولین گام ادبیات سوررئال و مدرن در ایران بود اما در ادبیات مدرن جهان پیش از آن، کتاب‌های زیادی در این سبک داشتیم که «بوف کور» با آن‌ها قابل مقایسه نیست. مثلاً رمان سوررئال «نادایمی آندره برتون» که سال‌ها قبل از «بوف کور» نوشته شده، در سبک خود آن‌قدر قوی و مستحکم است که به عنوان مانیفست ادبیات سوررئال شناخته می‌شود. بنابراین طبیعی است که خواننده جهانی وقتی داستان‌های بزرگی چون «نادیا» را در اختیار داشته باشد، سراغ «بوف کور» نرود. به هر حال منظوم این است که باید بحران را در نویسنده‌گی و نویسندگان خودمان جست‌وجو کنیم چرا که نویسنده‌های ما نمی‌توانند خود را حد نویسنده‌های جهانی بالا ببرند و نظر مخاطب را جذب کنند.اکبریانی با اشاره به ترجمه برخی از آثار ایرانی به زبان‌های دیگر، گفت: این ترجمه‌ها به این معنا نیست که ادبیات کشورمان در ادبیات جهانی جایگاهی پیدا کرده باشد؛ کافی است به تیزر آثار ترجمه‌شده به زبان‌های دیگر توجه کنیم، تا بفهمیم جایگاه آن‌ها کجاست.نویسنده «غریبانه می‌میرند» و «عصب‌کشی» در ادامه اظهار کرد: بگذاردید رک بگوییم چون ما نویسنده قدرتمند ناشتیم، برخی از نویسندگان در جامعه مطرح شدند؛ اگر نویسنده قدرتمندی داشتیم، وضع به گونه‌های دیگر رقم می‌خورد و شک ندارم مخاطبان زیادی سراغ آن می‌رفتند

او در ادامه با اشاره به ریشه‌دار بودن ادبیات در کشور ما گفت: گرچه ادبیات ما ریشه‌دار است اما در دنیای مدرن نتوانسته رشد کند، در مقابل ادبیات، سینما را داریم، گرچه سینما در کشورمان پیشینه تاریخی ندارد و پدیده مدرنی در ایران به‌شمار می‌رود. اما رشد بسیار خوبی داشته و در عرصه جهانی نیز حرفی برای گفتن داشته و دارد. ما فیلم‌سازی داشتیم که در عرصه جهانی مطرح شدند؛ سهراب شهید ثالث، عباس کیارستمی و اصغر فرهادی نمونه‌هایی از آن هستند ولی نویسنده‌ای با چنین جایگاهی نداشته‌یم و الان هم نداریم. بنابراین لازم است نویسنده‌ها بیش از آنکه به مخاطب توجه داشته باشند و با فرافکنی مشکل را در مخاطب ببینند، بیشتر به خودشان توجه کنند و ببینند دچار چه بحرانی هستند که نمی‌توانند مخاطب را جذب کنند.

خاطرهای از زبان همسر شهید

زمستان سال ۱۳۶۴ بود و در تهران زندگی می‌کردیم. اسماعیل برای گرفتن برج کویچی باید مسیری را می‌پیمود که جز ماشین‌های دارنده مجوز ورود به محدوده طرح ترافیک، بقیه مجاز به تردد نبودند. افزون بر این، از ناحیه پا هم ناراحت بود و حمل یک کیسه برنج با آن مسافت (تقریباً یک کیلومتر) برایش زجرآور بود. او از خواستم تا با ماشین سپاه برود؛ اما نپذیرفت. گفتم: «حال شما خوب نیست و پاهایت درد دارد!» گفت: «اگر خواستی همین‌طور (پیاده) می‌روم و گرنه نمی‌روم.» وی کیسه ۲۵ کیلویی را روی دوشش نهاده بود و کیف دستی و چیزهای دیگری هم در دستش، به سختی به خانه آورد اما حاضر نشد برای چند دقیقه از ماشین سپاه استفاده کند.

روایت تنها شاهد اولین ترور

مرا روبه‌روی منزل پیاده کن خودم برای خرید می‌روم!

◀ **دیوار سربی هم باشی، گلوله به من می‌خورد**

می‌گفتم: موظف هستم تا جانشینم نیامده است، مراقب شما باشم. می‌گفتند: اگر دیوار سربی هم باشی، اگر قرار باشد

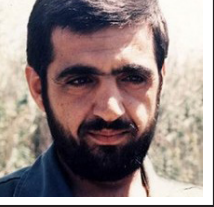
گلوله‌ای به من بخورد، می‌خوردا! برای چه خودت را اذیت می‌کنی؟ برو به زندگی‌ات برس، مطمئن باش تا اجل آدم نرسد آدم از دنیا نمی‌رود. می‌گفتند: من دردهایی کشیده‌ام که کسی تصورش را هم نمی‌کند. کاش به آدم گلوله بزنند، ولی روح انسان صدمه نمی‌بیند. می‌گفتم: به هر حال در خدمت شما هستم، اگر نمی‌خواهید داخل منزل بیایم در ماشین منتظر می‌مانم. ایشان می‌گفتند: نه، تو هم مثل پسر خودم هستی، بیا داخل!بله، روبه‌روی منزل ایشان یک هتل بود. یک بار به ایشان گفتم: چند نفر در طبقه بالای هتل، خانه شما را زیر نظر گرفته‌اند، اما ایشان گفتند: مسئله‌ای نیست، دارند درس می‌خوانند؛ زندگی ایشان به‌قدری ساده بود که زندگی من خیلی بهتر از ایشان بود! من دوستانم وقتی زندگی ایشان را می‌دیدیم خجالت می‌کشیدیم بگوییم به چیزنی نیاز داریم. شهید قرنی بسیار مهربان بودند و همیشه به من می‌گفتند: وقتی کاری نیست شما برو به زن و بچه‌ات برس، مخصوصاً روزهای جمعه که تعطیل بود، اما هر روز صبح به خانه‌شان می‌رفتم و آنقدر آنجا می‌ماندم تا نفر بعدی می‌آمد و پست

تعارف‌های پزشکی پاشنه آشیل نظام سلامت

نظام پزشکی به عنوان نماینده جامعه پزشکی کشورو تنها نماینده ارائه کنندگان خدمات سلامت در شورای عالی بیمه سلامت، نگران تغییر این مصوبه در دولت و تصویب ارقام دیگری باشد.همین نگرانی باعث شد «دکتر محمود فاضل» رئیس شورای عالی نظام پزشکی یک ماه بعد از تصویب این مصوبه اعلام کند: ششورای عالی بیمه افزایش ۴۶ درصدی تعرفه‌های پزشکی را در سال ۱۴۰۳ با حضور نمایندگان دولت از جمله سازمان برنامه و بودجه تصویب کرده است، بنابراین تغییر و حسق وتوتی دولت برای تغییر این مصوبه به رسمیت شناخته نمی‌شود.

◀ **موضع معاون وزیر بهداشت درباره تعرفه‌های پزشکی**
تعرفه‌های پزشکی بر خلاف انتظار و مانند بیشتر سالها تا پایان سال در دولت تصویب نشد اما دولت پنجم فروردین تشکیل جلسه دارد و تعرفه‌های پزشکی سال ۱۴۰۳ را با رشد میانگین ۳۵ درصد تصویب کرد. مصوبه‌ای که به کام جامعه پزشکی خوش نیامد و واکنش‌هایی را در نهان داشته‌به طوری که حتی معاون درمان وزارت بهداشت هم در این مورد صحبت کرد. «دکتر سعید کریمی» معاون درمان وزارت بهداشت

افزون بر این، از ناحیه پا هم حقوق کمی نیست و پاهایت درد دارد!» گفت: «اگر خواستی همین‌طور (پیاده)

خبر

۱۰ سال انتظار برای تصویب یک قانون

درباره «کپی‌رایت»

حقوق «مالکیت فکری» حقیی معنوی و غیرملموس است که به موجب خلق اثری ادبی و هنری به وجود می‌آید و شاید به همین دلیل است که نسبت به سایر حقوق که جنبه مادی دارند، کمتر مورد توجه قرار گرفته است؛ چنانچه طی حدود یک قرن گذشته علی‌رغم تمام تغییرات رخ داده در حوزه فرهنگ و هنر و ورود تکنولوژی‌های جدید به این عرصه، هنوز هم یک قانون جامع و واحد پیرامون آن وجود ندارد.به گزارش ایسنا، در نوشتار قبلی به موضوعات مختلفی از جمله ماجرای شکل‌گیری قانونی پیرامون حقوق «مالکیت فکری» پرداختیم، روندی که از سالل ۱۳۱۰ خورشیدی آغاز شده است و همچنان با وجود حمایت غیر مستقیم ۴ قانون دیگر از حق مولف، همچنان سرانجام مشخصی نداشته و چالش‌ها پیرامون آن ادامه دارد.حق مالکیت معنوسوی همان حقوق پدیدآورندگان آثار ادبی، هنری و علمی است که می‌تواند طیف گسترده‌ای از آثار مکتوب تا سمعی، بصری، تجسمی، صنایع دستی و… را شامل شود. موضوعی که به نظر می‌رسد در سالیان آغاز چندان جدی پیگیری نشده است. در واقع احتمالاً تنها نمود پیگیری این موضوع که در آذهان عمومی پررنگ‌تر باقی‌مانده، مربوط به زمان تکثیر و انتشار قاچاقی CD فیلم‌هاست؛ همان زمانی که خانه سینما کلیپی از بازیگران تهیه کرده بود که پیش از شروع فیلم، هر یک از آنها با بیانی مختلف از مردم می‌خواستند تا فیلم‌ها را به شکل قانونی ببینند و از خرید نسخه قاچاق فیلم‌ها از دستفروشان خودداری کنند.تلاشی برای آموزش قانون «کپی‌رایت» که همان زمان هم چندان موفق نبود و البته پس از رونق گرفتن استفاده از پلنترم‌های پخش فیلم به مرور فراموش شد؛ چرا که نهایتاً به فاصله چند ساعت از انتشار یک فیلم سینمایی یا یک قسمت از یک سریال، شاهد دست به دست شدن فایل با کیفیت آن در کانال‌های تلگرامی هستیم. در واقع هر چند بخشی از چالش به دلیل نبود قانونی بازدارنده در این زمینه است، اما در عین حال نمی‌توان منکر شد که آموزش کافی نیز در این زمینه وجود ندارد.اما درحالی که قوانین فعلی حوزه مالکیت ادبی و هنری، سال‌های زیادی است که به‌روزرسانی نشده و با تحولات موجود همخوانی ندارند، سرانجام حمایت از حق مولف به کجا رسیده است؟ آن هم در شرایطی که مهم‌ترین قانون در زمینه حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارها مربوط به سال ۱۳۷۹ است، در زمینه پلنترم‌ها و شبکه‌های اجتماعی قانون خاصی وضع نشده است و در مورد سایر آثار علمی و هنری هم نیاز به تکمیل و اصلاح قوانین، ملموس است. برای اصلاح و بروز رسانی قوانین حوزه مالکیت ادبی و هنری و تدوین قانونی جامع، دولت طی سال‌های دهه ۸۰ تدوین لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» را آغاز کرد و پس از چند سال بررسی، این لایحه پس از تصویب در هیئت وزیران، برای نخستین بار در سال ۱۳۹۳ به مجلس شورای اسلامی رسید. بعد از اتمام دوره‌های نهم و دهم مجلس، اینن لایحه در مجلس فعلی نیز اعلام وصول شد، اما با توجه به گذشت زمان نسبتاً طولانی از زمان تدوین لایحه و تحولات گسترده سال‌های اخیر، بروز رسانی و اعمال اصلاحات در متن لایحه امری اساسی به نظر می‌رسید. بر این اساس لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» مجدداً توسط دولت برای تکمیل و اصلاح به مجلس بازگردانده شد.

◀ **۳ مشکل مهم لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری»**

لایحه حمایت از مالکیت فکری شامل ۱۱۸ ماده است که بر اساس مطالعات انجام شده در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایرادات مهمی از جمله طولانی بودن به آن وارد است. در واقع این لایحه بیش از اندازه وارد جزئیات شده و با تفصیل غیرضروری، مواد قانون را در حد مواد آیین‌نامه اجرایی تنزل داده است.

البته ایرادات دیگری نیز به این لایحه وارد است که در ادامه به آن اشاره می‌کنیم.

ایجاد محدودیت برای ترجمه آثار خارجی در ایران یکی از ایرادات وارد به این لایحه است. ماده ۲۶ لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» ترجمه آثار انتشار یافته در خارج از کشور به یکی از زبان‌های رایج کشور را منوط به گذشت سه سال از زمان انتشار، کسب اجازه از صاحب اثر یا اخذ مجوز از کمیسیون ماده مذکور و تحت شرایطی خاص اعلام کرده است. بندی قانونی که به نظر می‌رسد مترجمان را گرفتار پیچ و خم اداری تشکیل و تصمیم‌گیری یک کمیسیون دولتی می‌کند. درحالی که مشخص نیست ایجاد چنین موانعی برای ترجمه آثار خارجی به چه دلیل انجام شده و اصلا قرار است چه نفعی داشته باشد؟

از سوی دیگر لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» بر این اساس ارائه شد که با جمع‌آوری مقررات پراکنده یکی از ایرادات وارد به این لایحه است. ماده ۲۶ لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» ترجمه آثار انتشار یافته در خارج از کشور به یکی از زبان‌های رایج کشور را منوط به گذشت سه سال از زمان انتشار، کسب اجازه از صاحب اثر یا اخذ مجوز از کمیسیون ماده مذکور و تحت شرایطی خاص اعلام کرده است. بندی قانونی که به نظر می‌رسد مترجمان را گرفتار پیچ و خم اداری تشکیل و تصمیم‌گیری یک کمیسیون دولتی می‌کند. درحالی که مشخص نیست ایجاد چنین موانعی برای ترجمه آثار خارجی به چه دلیل انجام شده و اصلا قرار است چه نفعی داشته باشد؟

از سوی دیگر لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» بر این اساس ارائه شد که با جمع‌آوری مقررات پراکنده یکی از ایرادات وارد به این لایحه است. ماده ۲۶ لایحه «حمایت از مالکیت ادبی و هنری» ترجمه آثار انتشار یافته در خارج از کشور به یکی از زبان‌های رایج کشور را منوط به گذشت سه سال از زمان انتشار، کسب اجازه از صاحب اثر یا اخذ مجوز از کمیسیون ماده مذکور و تحت شرایطی خاص اعلام کرده است. بندی قانونی که به نظر می‌رسد مترجمان را گرفتار پیچ و خم اداری تشکیل و تصمیم‌گیری یک کمیسیون دولتی می‌کند. درحالی که مشخص نیست ایجاد چنین موانعی برای ترجمه آثار خارجی به چه دلیل انجام شده و اصلا قرار است چه نفعی داشته باشد؟

ردیف	موتور سبکلت	رنگ	شماره پلاک	شماره شاسی	شماره موتور
۱۹۸	کیکو	قرمز	-	-	-
۱۹۹	ساون	مشکی	-	۸۶۰۰۵۱۷	۱۳۴۶۱۲
۲۰۰	ساون	قرمز	۱۱۰۲۲۸۴	-	۱۸۳۳۸
۲۰۱	نسهاپ	قرمز	۶۸۳۸۱۵۹۹	۹۵۲۳۵۸۸	۱۴۴۶۹۱
۲۰۲	نمان	مشکی	-	۹۲۰۴۲۱۹	۰۱۶۷۲۵
۲۰۳	کیکو	آبی	۳۳۷۶۱۵۶۸	۹۲۰۳۲۰۲	۰۰۱۰۱۰
۲۰۴	کیکو	قرمز	۵۲۶۹۱۵۶۶	۹۱۰۱۸۰۸	۲۲۷۲۷۸
۲۰۵	لگانس	مشکی	۲۲۴۱۸۱۵۴	۸۶۲۲۷۷۱	۱۰۰۸۲۷۲
۲۰۶	گپیر	قرمز	۷۶۶۲۱۵۳	-	۳۰۶۳۲۰۰
۲۰۷	کوبر	مشکی	۶۷۴۲۱۵۵۵	۹۴۰۱۲۷۷	۹۰۱۹۸۴
۲۰۸	نکناز	آبی	-	-	-
۲۰۹	هندا	آبی	۳۲۸۲۸۱۵۶۶	۹۱۰۴۵۵	۸۷۹۹۶۹۱۰
۲۱۰	حجرو	مشکی	-	۸۵۰۰۹۲۳	۵۰۱۲۴۹
۲۱۱	کیکو	قرمز	-	۸۷۲۱۲۲۶	۷۱۸۲۶۸۷۸
۲۱۲	زنا	-	-	-	۱۰۰۸۶۲۶
۲۱۳	هندا	سبز	۹۶۳۳۵۱۹	۸۱۰۶۴۴۱	-
۲۱۴	همناز	قرمز	-	-	۲۲۰۰۲۱۱۴
۲۱۵	همرو	قرمز	۳۳۳۰۳۳۳	-	۳۰۳۰۰۷۱۱۲

ردیف	موتور سبکلت	رنگ	شماره پلاک	شماره شاسی	شماره موتور
۱۸۱	لگانس	آبی	۵۴۸۲۰۳۳	-	۸۲۹۱۵
۱۸۲	حجرو	آبی	۳۱۳هواز۳۳۸	-	۲۹۳۸۶۱
۱۸۳	لیفان	مشکی	۲۲۵۱هواز۳۱۱	۸۵۱۱۷۴۲	۶۱۳۲۸۱۶۹
۱۸۴	لیفان	آبی	۲۲۲کاشانه۸۶۴	۳۰۱۰۴۷۱	۳۰۵۰۱۰۱۲
۱۸۵	سعد	قرمز	-	۸۱۳۲۲۳۵	۳۲۰۲۱۶۷۳
۱۸۶	کیکو	قرمز	۲۲۲۰۳۳۲	-	۲۹۱۶۳۸
۱۸۷	کارپزان	مشکی	۷۶۵۰۴۴۴	-	-
۱۸۸	باختر	مشکی	۳۳۳۷هواز۶۲۲	-	۷۸۸۳۵۶
۱۸۹	ولتا	مشکی	-	-	۲۰۵۲۸۲۰
۱۹۰	هارتفورد	قرمز	۲۹۷۲۴۵۶۲	۸۷۱۶۹۲۲	۲۰۰۸۱۱۹۸۶
۱۹۱	کیکو	مشکی	-	-	۲۰۹۹۹۴۲۸
۱۹۲	هندا	مشکی	-	۸۲۳۳۳۲	۲۱۹۵۷۷۱
۱۹۳	لیفان	قرمز	-	۸۱۳۲۲۳۵	۶۱۴۴۲۹۷۲
۱۹۴	تیزکار	مشکی	۸۵۰۷۶۴۶	-	۱۲۰۲۰۹۰
۱۹۵	تیزکار	مشکی	۸۵۰۹۶۲۷	-	۲۰۰۵۰۲۶۹۹
۱۹۶	ایرنا	مشکی	۷۸۷۳هواز۳۱۸	۸۴۰۶۵۱۴	۶۵۱۸
۱۹۷	کیکو	قرمز	-	۸۵۱۰۱۰۱۹	۹۱۲۳۵۸۸